

УДК 373.3.016:811.111(076)

Британ Юлія

ORCID 0000-0002-5090-365X

Кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філологічних дисциплін
та методики їх викладання,
Чернігівський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського
(Чернігів, Україна) E-mail: j.v.britan@gmail.com

АНГЛОМОВНІ КОМУНІКАТИВНІ СИТУАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО ПОВОДЖЕННЯ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ ТА ЗАПОБІГАННЯ КІБЕРБУЛІНГУ (за ресурсами Британської Ради)

Актуальність. Важливість проблеми дослідження зумовлена дотриманням принципу безпеки, як пріоритетного принципу Нової української школи (НУШ), що передбачає фізичну і віртуальну безпеку кожного учасника освітнього процесу. У межах наукового дослідження були проаналізовані наукові здобутки в контексті впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес з англійської мови (АМ) та формування медіакомпетентності педагогів і здобувачів освіти.

Мета. Основна мета наукової розвідки полягає у презентації частини авторської добірки навчальних матеріалів за ресурсами Британської Ради щодо безпечної поведінки учнів базової середньої освіти у віртуальному середовищі, безпечної взаємодії та запобігання кібербулінгу. Завданням публікації є надання методичних рекомендацій учителям АМ щодо ефективного застосування англійськомовних комунікативних ситуацій, які реалізуються на основі запропонованих матеріалів і сучасних комунікативних технологій.

Методологія. Методологія дослідження базується на критичному аналізі теоретичних праць і є емпірично доведеною потребою вчителів АМ.

Наукова новизна. Автором відібрані, проаналізовані та структуровані навчальні матеріали за вебсайтом *LearnEnglish Teens*, які одночасно із формуванням англійськомовної комунікативної компетентності сприяють формуванню навичок безпечної поведінки у віртуальному середовищі та запобігання кібербулінгу, надані методичні рекомендації до них.

Висновки. Автор приходять до висновку, що реалізація відібраних навчальних матеріалів у освітньому процесі буде ефективнішою, за умови застосування запропонованих англійськомовних комунікативних ситуацій та комунікативних технологій.

Перспективою дослідження визначене теоретичне обґрунтування та практична розробка системи вправ і завдань з АМ, націлених на формування і розвиток в учнів початкової та середньої базової освіти навичок і вмінь безпечної поведінки в Інтернет-просторі та запобігання кібербулінгу за повною добіркою авторських матеріалів.

Ключові слова: безпечне онлайн-середовище, безпечна онлайн-взаємодія, кібербулінг, ресурси Британської Ради, *LearnEnglish Teens* вебсайт, англійськомовні комунікативні ситуації, медіакомпетентність.

Постановка проблеми. У контексті глобалізації та інформатизації сучасного суспільства, із урахуванням перспектив компетентнісної парадигми освіти та концептуальних положень Нової української школи (НУШ), набуває актуальності проблема оволодіння здобувачами освіти та вчителями 21 століття високим рівнем інформаційно-комунікаційної компетентності, інформаційної культури, медіакомпетентності та медіаграмотності.

Серед пріоритетних принципів НУШ є принцип безпеки [4], який передбачає як фізичну, так і віртуальну безпеку учасника освітнього процесу. Цим самим закладено основу для переосмислення ціннісних орієнтирів здобувачів освіти, що призводить до певної зміни психологічного образу учня / учениці, їхнього способу мислення, поведінки в онлайн-середовищі, а також розвиває здатність безпечно взаємодіяти в інтернет-просторі та протидіяти віртуальним загрозам (різного роду онлайн-шахрайства, розповсюдження фейкової інформації, кібербулінгу тощо). Щорічно у другу неділю лютого відзначається День Безпеки в Інтернеті, а 4 травня – Міжнародний день протидії булінгу (День боротьби зі цькуванням), зокрема, кібербулінгу (цькування онлайн). Безпечна комунікація – це перший крок до

порозуміння в суспільстві, перший крок, щоб позбутися стереотипів, упередженості та дискримінаційного ставлення до кожної людини чи певних груп осіб.

У кризових умовах сьогодення, спричинених пандемією та війною, освітній процес у багатьох випадках вимушено набуває дистанційної та/або змішаної форм, що стали можливими завдяки якісним цифровим технологіям та доступу до них. Одночасно збільшується обсяг навчальних завдань для самостійної продуктивної діяльності здобувачів освіти, у тому числі, з використанням інтернет-джерел. Без сумніву, новітні інформаційно-комунікаційні технології, а також зростаюча кількість сучасних цифрових медіаресурсів, що є носіями освітньої інформації, дозволяють зробити вивчення англійської мови (АМ) більш наближеним до ситуацій реального спілкування, а навчальний процес – більш автономним та індивідуалізованим.

Враховуючи необмежений доступ здобувачів освіти до мережі Інтернет та засилля різного роду інформації, постає нагальна потреба використання інтернет-матеріалів та видів діяльності на уроках АМ, які одночасно з формуванням та вдосконаленням англомовної комунікативної компетентності готують учнів до безпечного використання онлайн-ресурсів та до безпечної онлайн-взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У межах цього дослідження спираємося на теоретико-методологічну базу в галузі медіакомпетентності та медіаосвіти (Р. Гобс, (R. Hobbs), Дж. Коїро (J. Coiro), Д. К. Мур (D. C. Moore), Г. М. Маклюен (H. M. McLuhan) тощо), а також наукові роботи із проблем використання інноваційних технологій в методиці викладання іноземних мов і культури на різних ступенях навчання (Н. Бориско, Л. Морська, С. Ніколаєва, Д. Гардісті (D. Hardisty), М. Варшауер (Warschauer M.) та інші).

Підґрунтям дослідження стали актуальні наукові публікації, розміщені на сайтах «Лабораторії медіаосвіти» (*Media Education Lab*, URL: <https://mediaeducationlab.com/>) і Британської Ради (*The British Council*, URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/>, <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/>). Критичний аналіз наукової літератури довів необхідність подальшого розгляду актуальної проблеми формування й вдосконалення медіакомпетентності вчителів АМ та здобувачів освіти, а також необхідність її розширення з позиції концептуальних вимог НУШ.

Запропонована наукова розвідка є продовженням нашого дослідження проблем формування і вдосконалення медіакомпетентності сучасних учителів АМ засобами безперервної освіти [2], а також застосування матеріалів і ресурсів Британської Ради щодо безпечного перебування в мережі Інтернет на уроках англійської мови, зокрема на початковому ступені НУШ [1; 3].

Формулювання мети статті. Ураховуючи актуальність проблеми, а також освітні потреби як сучасних учителів АМ, так і учнів базової середньої та старшої школи, ставимо за мету статті презентувати частину авторської добірки матеріалів за ресурсами Британської Ради, а саме для рецептивного сприймання. Завданням публікації є надання методичних рекомендацій і порад щодо ефективного впровадження зазначених матеріалів в освітній процес на основі сучасних комунікативних технологій.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного дослідження. Згідно мети дослідження, на основі опитування педагогів під час проходження ними курсів підвищення кваліфікації вчителів АМ, зокрема, авторського курсу підвищення кваліфікації за темою «Ключові та професійні компетентності вчителя АМ 21 століття» на базі Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти», одночасно з науковим спостереженням за освітнім процесом, емпірично доведено доцільність удосконалення інформаційно-комунікаційної компетентності та медіакомпетентності учителів АМ і здобувачів освіти. Визначено необхідність детального вивчення проблеми використання в освітньому процесі англомовних комунікативних ситуацій безпечної онлайн-взаємодії та безпечного перебування в онлайн-просторі.

У межах дослідження навчально-виховний матеріал було відібрано за вебсайтом *LearnEnglish Teens*, а саме: тексти для читання в електронному вигляді або роздруковані у форматі PDF (і/або їхні окремі структурні елементи: заголовок, підзаголовки, абзаци, висновок, екстралінгвістичний матеріал тощо), відео-повідомлення і/або відео-фрагменти, аудіо-повідомлення з відповідними структурними елементами. Процедура відбору навчального матеріалу здійснювалася на основі визначених критеріїв: тематичності, інформаційної наповненості та комунікативної спрямованості. Проаналізований навчальний матеріал було структуровано за видами мовленнєвої діяльності. Форми роботи із зазначеним матеріалом та кількість учасників можуть варіюватися в залежності від мети, етапу та умов пред'явлення навчального матеріалу (індивідуальні, парні, мікро-групові) в режимах офлайн, онлайн або змішаному.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що автором були відібрані, проаналізовані та структуровані навчально-виховні матеріали за вебсайтом *LearnEnglish Teens* Британської Ради (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/>) та надані методичні рекомендації щодо їхнього застосування. Запропоновані комунікативні ситуації, завдання та види діяльності можуть бути впровадженими в освітній процес безпосередньо на уроках АМ, для мотивації самостійної продуктивної діяльності здобувачів освіти або з виховною метою в позакласній роботі з АМ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під *англомовними комунікативними ситуаціями* розуміємо спеціально створені дидактичні завдання, які відображують ситуації реального спілкування, передбачають визначену вчителем умову та формат проведення, комунікативних партнерів, стратегії та технології виконання.

До основних переваг застосування в освітньому процесі з АМ автентичних комунікативних ситуацій безпечної онлайн-взаємодії та запобігання кібербулінгу на основі ресурсів Британської Ради відносимо такі: 1) створення штучного іншомовного середовища за умов «відриву» від реального іншомовного середовища; 2) додаткові можливості інтенсифікації й індивідуалізації освітнього процесу, що реалізується шляхом застосування різних форм класної та позакласної діяльності в очному і дистанційному форматах; 3) підвищення мотивації учнів за рахунок створення умов, які поглиблюють інтерес до вивчення АМ як інструменту міжкультурної онлайн-взаємодії; 4) інтерактивність як можливість невідкладного зворотного зв'язку та рефлексії.

На нашу думку, із метою ефективного застосування комунікативних ситуацій безпечної онлайн-взаємодії та запобігання кібербулінгу учителю АМ необхідно володіти належним рівнем інформаційної культури та медіакомпетентності [8]. У контексті нашого дослідження розглядаємо **медіакомпетентність учителя АМ** як складну динамічну сукупність знань, навичок і вмінь фахівця ефективно взаємодіяти з наявними ресурсами інтернет-простору, критично аналізувати та оцінювати здобуту інформацію, відбирати актуальні автентичні фахові матеріали для вдосконалення ключових, професійних, предметно-методичних компетентностей і навчання впродовж життя, здатність і готовність виконувати функцію модератора сучасного освітнього процесу, розвивати інфограмотність і медіаграмотність здобувачів освіти, а також здатність здійснювати ефективний зворотний зв'язок і рефлексію професійної діяльності [2, 6].

Наведемо приклади англomовних комунікативних ситуацій безпечного перебування в інтернет-просторі та безпечної онлайн-взаємодії за видами мовленнєвої діяльності. Педагогічні технології як інструменти фасилітації надають можливість зробити взаємодію учасників освітнього процесу більш цікавою та плідною. Обмін думками та ухвалення важливих рішень у неформальній обстановці неабияк урізноманітнює освітній процес та допомагає створити атмосферу довіри [7].

Зорове сприймання

Для формування навичок інформаційної грамотності учнів базової середньої освіти пропонуємо використовувати навчальні постери, наприклад, *Tips for Online Safety* (URL: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/reading-skills-practice/online-safety-poster>). Подальше обговорення можна проводити на основі технології Mind-mapping із доповненням власними ідеями здобувачів освіти.

Комунікативну ситуацію про коректне поведіння в мережі доцільно створювати за текстом *On the Internet* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/reading/a2-reading/on-the-internet>). Ефективним буде також застосування технології Jigsaw Reading [6].

Із метою визначення, наскільки учні є свідомими учасниками інтернет-простору, рекомендуємо створити комунікативну ситуацію із використанням вікторини *Are You a Good Digital Citizen?* (URL: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/reading-skills-practice/are-you-good-digital-citizen>).

Навчально-виховні тексти *Safer Internet Day* з *Magazine Zone* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/magazine-zone/safer-internet-day>) та *Are We Losing the Art of Conversation?* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/reading/c1-reading/are-we-losing-art-conversation>) покликані збудити свідомість підлітків щодо нагальної необхідності безпечного поведіння у віртуальному середовищі та поширення інформації про День Безпеки в Інтернеті.

Сприймання на слух

Рекомендуємо запропонувати здобувачам базової середньої освіти англomовну комунікативну ситуацію, що реалізується у формі рольової гри на основі бесіди між матір'ю та сином підліткового віку про онлайн-безпеку за діалогом *Online Safety Conversation* (URL: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/listening-skills-practice/online-safety-conversation>). Розширення ситуації необхідно здійснювати за рахунок зміни комунікативних партнерів за ролями (батько / матір – син / дочка, старший брат – молодший брат / сестра, учитель інформатики – учень, відомий блогер – підліток тощо).

Комунікативні ситуації за темами *Living Online* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/skills/listening/c1-listening/living-online>), *Status of Mind* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/video-zone/status-mind>) або *Is Social Media Good for You* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/video-zone/is-social-media-good-for-you>) необхідно реалізовувати на основі комунікативних технологій. Так, після дворазового прослуховування аудіо-матеріалу чи перегляду відео доцільно застосувати технологію для розвитку критичного мислення «Шість капелюшків» ('Six Thinking Hats'), за Едвардом де Боно (Edward de Bono). Кожна підгрупа здобувачів освіти буде наводити аргументи для обговорення з позиції кольору капелюшка (білий – наводять факти, мислять як науковці; чорний – аргументують можливі негативні наслідки, розмірковують як науковці; червоний – виражають відчуття та емоції, передають думки митців; жовтий – аргументують можливі позитивні наслідки, проєктують ситуацію дизайнери, архітектори; зелений – презентують креативне бачення, сприймають світ як екологи, любителі природи; синій – підсумовують усі запропоновані ідеї та аргументи, розмірковують як філософи).

Наведемо англomовні комунікативні ситуації запобігання та протидії кібербулінгу. Текст *Anti-Bullying Day* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/magazine-zone/anti-bullying-day>), відео *I've Experienced Bullying* (URL: <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/video-zone/ive-experienced-bullying>) і відео *Cyberbullying – Let's Fight It Together* (URL: <https://learnenglishteens.org>).

britishcouncil.org/study-break/video-zone/cyberbullying-lets-fight-it-together) доцільно опрацювати на основі сучасної комунікативної технології «Світове кафе» ('World Café'), яка базується на принципах педагогіки партнерства.

Залежно від обраної теми, можна обрати більш доречну назву (наприклад: «освітнє кафе», «інтелект-кафе», «кафе дослідників» тощо) [5]. Рекомендуємо на уроці АМ або під час виховного заходу організувати декілька комунікативних майданчиків (за «столами кафе»), які працюватимуть над комунікативним завданням із заздалегідь визначеної теми запобігання та протидії кібербулінгу. Роботою кожної групи («гостей столу») керує модератор («господар столу»), після закінчення першого раунду «гості» переходять за новий стіл і починають обговорення відповідного питання. «Господар» столу залишається на місці, вітає «нових гостей», озвучує сутність питання, що обговорюється (знайомить із «меню ідей»), надає резюме основних думок та висновків за результатами роботи попередньої групи, слідує, щоб усі учасники мали можливість висловити свої думки, уважно слухає та фіксує ідеї й висновки в «карті пропозицій». Процес обговорення закінчується тоді, коли всі групи учасників відвідали всі майданчики та повернулися до свого модератора, щоб допомогти узагальнити всі пропозиції у вигляді колажів («скатертин ідей»). Завершальним етапом є презентація колажів усіма модераторами.

Висновки дослідження і перспективи подальших наукових розвідок. У межах публікації запропоновано авторську добірку матеріалів щодо безпечного поведіння здобувачами базової середньої освіти у віртуальному середовищі та протидії кібербулінгу за сайтом *LearnEnglish Teens*. Запропоновано методичні поради щодо їхнього використання в автентичних комунікативних ситуаціях на уроках АМ.

Теоретично обґрунтовано та емпірично підтверджено, що належний рівень володіння інформаційно-комунікаційною компетентністю і медіакомпетентністю вчителями АМ дозволяє комплексно та ефективно вирішувати завдання, які стоять перед іншомовною освітою, використовуючи мотиваційний, дидактичний, розвивальний і виховний потенціал інтернет-ресурсів.

Перспективу дослідження складає теоретичне обґрунтування і практична розробка системи вправ і завдань з АМ, націлених на формування і розвиток в учнів початкової та середньої базової освіти навичок і вмінь безпечного поведіння в Інтернет-просторі, безпечної онлайн-взаємодії та запобігання кібербулінгу на основі повної добірки авторських матеріалів.

References

1. Британ Ю. Безпечне онлайн-середовище на уроках англійської в початковій школі (за ресурсами та матеріалами Британської Ради). *Педагогічні обрії*. 2022. №3. С. 42–52. URL: https://choippo.edu.ua/?page_id=2057 (<https://drive.google.com/file/d/1tdQ0GHouJuXIK1m6InDXqpTmAR8iGuqr/view>). (дата звернення: 12.04.2023).
Brytan, Yu. (2022). Bezpechne onlain-seredovyshe na urokakh anhliiskoi v pochatkovii shkoli (za resursamy ta materialamy Brytanskoj Rady). [Safe online environment at primary ELT classes (based on the resources and materials of the British Council)]. *Pedahohichni obrii. [Pedagogical horizons]*, 3, 42–52. Retrieved from: https://choippo.edu.ua/?page_id=2057 (<https://drive.google.com/file/d/1tdQ0GHouJuXIK1m6InDXqpTmAR8iGuqr/view>).
2. Британ Ю. В. Медіакомпетентність як базовий складник компетентності сучасного вчителя англійської мови. *Медіаосвіта як інструмент розвитку громадянського суспільства в Україні*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 29 листопада 2019 р., ДонДУУ). Маріуполь: ДонДУУ, 2020. С. 6–8.
Brytan, Yu. V. (2020). Mediakompetentnist yak bazovyi skladnyk kompetentnosti suchasnoho vchytelia anhliiskoi movy. [Media competence as basic component of modern English teacher's competence]. *Mediaosvita yak instrument rozvytku hromadianskoho suspilstva v Ukraini. Materialy Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii [Media education as a tool for the development of civil society in Ukraine. Mariupol Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference* (Mariupol, November 29, 2019, DonDUU): DonDUU, 6–8.
3. Британ Ю. Ресурси Британської Ради для формування навичок безпечного користування інтернетом на уроках англійської мови в Новій українській школі. *Матеріали учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Безпека дітей в Інтернеті: попередження, освіта, взаємодія»* (Кіровоград, 6-10 лютого 2023). URL: Матеріали учасників конференції (netboard.me). (дата звернення: 12.03.2023).
Brytan, Yu. (2023). Resursy Brytanskoj Rady dlia formuvannia navychok bezpechnoho korystuvannia internetom na urokakh anhliiskoi movy v Novii ukrainskii shkoli. [British Council resources for developing safe Internet use skills in ELT lessons at the New Ukrainian School]. *Materialy uchashnykiv II Vseukrainskoi naukovopraktychnoi konferentsii «Bezpeka ditei v Interneti: poperedzhennia, osvita, vzaiemodii»*. [Materials of the participants of the II All-Ukrainian Scientific and Practical Conference «Children's Safety on the Internet: Prevention, Education, Interaction»] (Kirovohrad, February 6-10, 2023). Retrieved from: Матеріали учасників конференції (netboard.me).
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. 2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 12.03.2023).
Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi osvity. (2018) [New Ukrainian school. Conceptual framework for reforming secondary education]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

5. «Світове кафе»: ідея для фасилітації на уроках, батьківських зборах чи педраді. URL: <https://naurok.com.ua/post/svitove-kafe-ideya-dlya-fasilitaci-na-uroci-batkivskih-zborah-chi-pedradi>. (дата звернення: 21.04.2023).
«Svitove kafe»: ideia dlia fasylyitatsii na urokakh, batkivskykh zborakh chy pedradi. [«World Cafe»: an idea for facilitation at lessons, parent-teacher conferences or pedagogical meetings]. Retrieved from: <https://naurok.com.ua/post/svitove-kafe-ideya-dlya-fasilitaci-na-uroci-batkivskih-zborah-chi-pedradi>.
6. Смелянська В. В. Використання Jigsaw Reading на початковому етапі навчання іноземної мови у студентів вищої мовної школи. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. 2016. Випуск 141. С. 174–178.
Smelianska, V. V. (2016). Vykorystannia Jigsaw Reading na pochatkovomu etapi navchannia inozemnoi movy u studentiv vyshchoi movnoi shkoly. [Using Jigsaw Reading at the initial stage of foreign language teaching for students of a higher language school]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T. H. Shevchenka*. [Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University named after T. G. Shevchenko], 141, 174–178.
7. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навч. посіб. Харків: Мітра, 2018. 455 с.
Prokopenko, I. F. (2018) Pedahohichni tekhnolohii v pidhotovtsi vchyteliv: navch. posib. [Pedagogical technologies in teacher training: a textbook] Kharkiv: Mitra.
8. Hobbs R., Coiro J. (2016) Everyone Learns from Everyone: Collaborative and Interdisciplinary Professional Development in Digital Literacy. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*. May. P. 623–629.
Hobbs, R., Coiro, J. (2016). Everyone Learns from Everyone: Collaborative and Interdisciplinary Professional Development in Digital Literacy. *Journal of Adolescent and Adult Literacy*, May, 623–629.

Brytan Yuliia

ORCID 0000-0002-5090-365X

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD),
Associate Professor at the Department of Philological
Subjects and Methodology of Their Teaching,
K. D. Ushynskiy Chernihiv Regional
Institute of Postgraduate Pedagogical Education
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: j.v.britan@gmail.com

ENGLISH-LANGUAGE COMMUNICATIVE SITUATIONS
OF THE INTERNET SAFETY AND CYBERBULLYING PREVENTION
(BASED ON THE RESOURCES PROVIDED BY THE BRITISH COUNCIL)

Relevance. The relevance of the problem is due to the safety principle observance as a priority principle of the New Ukrainian School (NUS) that involves physical and virtual safety of each participant of the educational process. The research analyses the scientific achievements in the context of the information and communication technologies implementation into the English-language teaching (EFL) educational process and the formation of teachers' and students' media competence.

Aim. The purpose of the research is to present the author's selection of the educational materials provided by the resources of the British Council on the safe behaviour of basic secondary education students in the virtual environment, safe interaction and prevention of cyberbullying (receptive comprehension). The purpose of the publication is to provide methodological recommendations to EFL teachers on the effective use of the English-language communicative situations that are realised based on the proposed materials and modern communication technologies.

Methodology. The research methodology is based on a critical analysis of the theoretical works and is empirically proven by the needs of EFL teachers.

Scientific novelty. The scientific novelty of the work is that the author has selected, analysed and structured the learning materials on the LearnEnglish Teens website, which, along with the formation of the English-language communicative competence, contribute to the formation of safe behaviour in the virtual environment and the prevention of cyberbullying skills.

Conclusions. The author concludes that the implementation of the selected teaching materials in the educational process will be more effective if the proposed English-language communicative situations and communication technologies are used. The prospect of the study is the theoretical substantiation and practical development of the ELT framework of exercises and tasks aimed at forming and developing skills and abilities of primary and secondary basic education students to behave safely in the Internet space and prevent cyberbullying.

Keywords: safe online environment, safe online interaction, cyberbullying, British Council resources, LearnEnglish Teens website, English-language communicative situations, media competence.

Статтю прийнято до друку: 07.05.2023

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор С. Б. Пономаревський